

گزارش کارگاه آینده پژوهی ویژه مدیران دانشگاهی

کارگاه آینده پژوهی ویژه مدیران دانشگاهی با اهداف:

- ۱) آشنایی مدیران دانشگاه با مبانی، رویکردها، فنون و روش‌های آینده نگری و آینده نگاری
- ۲) آشنایی با روش‌های عملی کاربرد آینده پژوهی در مدیریت دانشگاهی با تأکید بر جهت گیری آینده-اندیش در تحول راهبردی دانشگاه

در تاریخ ۹۴/۲/۲۸ با حضور ۳۵ نفر از اعضای شورا دانشگاه و برخی مدیران میانی در سالن شورای دانشگاه برگزار گردید و آقایان دکتر مقصود فراستخواه عضو هیات علمی موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی و متخصص برنامه ریزی توسعه آموزش عالی (مدرس) و دکتر مصطفی حسینی گلکار دستیار مدرس و متخصص حوزه آینده پژوهی به تدریس مباحث مربوط به آینده پژوهی پرداختند.

رئوس مطالب ارائه شده در کارگاه:

اندیشیدن و تفحص مشترک درباره مباحث زیر:

۱. روش‌های تأمل و تصمیم جمعی و اقدام مشترک در باب آینده
۲. چگونگی شناخت احتمالات آتی و طرق بررسی روشمند آنها
۳. روش، منطق و قواعد تشخیص سناریوی مطلوب از میان آینده‌های محتمل
۴. بحث و تبادل نظر درباره اینکه آیا آینده دانشگاه شناختنی است یا ساختنی؟ چگونه؟

ساختن آینده نیازمند تفکر خلاق و گفتگوی اکتشافی جمعی است

در ابتدای جلسه دکتر فراستخواه مدرس کارگاه در سخنانی تأکید کرد: ما برای ساختن آینده باید تفکر خلاق و گفتگوی اکتشافی جمعی داشته باشیم و در پس این تفکر خلاق، طرحی برای اقدام فاعلانه و مشترک وجود داشته باشد تا بتوانیم آینده را بسازیم و درک خود را نسبت به آینده عمق ببخشیم.

وی افزود: مهمترین مشکل ما در این راه این است که تقریباً هرآنچه که ما می‌دانیم مربوط به گذشته است در حالی که ما می‌خواهیم در آینده زندگی کنیم و تصمیم ما درباره آینده ای است که دانش معطوف به گذشته می‌خواهد آن را پشتیبانی کند.

در ادامه دکتر حسینی گلکار نیز در سخنانی اظهار داشت: ما باید بدانیم چه ضرورت‌هایی وجود داشته که آینده پژوهی را به عنوان علم، هنر و فناوری در جهان معاصر مطرح کرده است و باید بدانیم آینده پژوهشی یک جعبه اسرار آمیز جادویی برای پیش بینی آینده نیست بلکه برای این است تا خودمان را برای آینده مطلوب آماده کنیم و در این راه به تحلیل عقلانی و تخیل خلاق نیاز داریم.

دکتر فراستخواه نیز در ادامه تصریح کرد: ما ۳ رویکرد نسبت به آینده داریم یک رویکرد این است که ما منتظر آینده بنشینیم که این برای ما هزینه بسیاری خواهد داشت و عقب افتادگی را سبب خواهد شد. رویکرد دوم هل دادن آینده و برنامه ریزی استراتژیک است و کشیدن آینده است و اینکه کمندی به آینده بیفکنیم. اما رویکرد سوم رویکرد مهمی است که همان عمق بخشیدن به آینده است که آینده را بسازیم و به آن عمق ببخشیم.

وی افزود: ما در سطح مسائل و مشکلات، سیستم‌ها، نگرش‌ها و جهان بینی‌ها و استعاره و اسطوره‌ها باید تحلیل لایه به لایه علمی داشته باشیم تا درک خود را نسبت به آینده عمیق‌تر کنیم.

وی با تعریفی از آینده پژوهی اظهار داشت: آینده پژوهشی سامانه ای است از سعی عالمانه برای بررسی فهم روشمند و موثق درباره حوزه‌های آینده دانشگاه، علم و فناوری، آموزش عالی، اقتصاد و .. که باید با ۴ رویکرد تکنیکی و خلاقیت، خبرگی، تعاملی و اثباتی و عینی به آن دست یابیم.

وی تبدیل دانش به فناوری را در کشور ضعیف عنوان کرد و گفت: تبدیل دانش به فناوری در کشور ضعیف است و دانش و فناوری سهم کمی در اقتصاد کشور دارد. کمبود منابع و فرسودگی زیرساخت های آموزش عالی و فقدان تناسب میان دانش دانش آموختگان و مهارت آنها بخشی از مسائلی است که باید در تحلیل لایه به لایه بررسی شود و در درک آینده به ما کمک کند.

سپس کارگاه با کار عملی و با دستور کار روش تعریف مساله، پیش بینی سناریوهای آینده، اولویت گذاری و تدوین آن در ۶ گروه کاری به شرح موضوعات زیر:

✓ گروه ۱) مدل توسعه مطلوب هیأت علمی (جذب، هدایت)

✓ گروه ۲) توسعه هدفمند و متوازن آموزشی

✓ گروه ۳) بین المللی شدن دانشگاه و توسعه IT

✓ گروه ۴) رسالت اجتماعی و فرهنگی دانشگاه

✓ گروه ۵) بازار کار و اشتغال دانش آموختگان

✓ گروه ۶) تأمین منابع مالی پایدار

ادامه یافت و در پایان نتایج فعالیت‌های عملی گزارش، بحث و تحلیل شد.